

Kulturní komise Rady Jihočeského kraje

Vyřizuje: Bc. Zuzana Zavázalová, tel.386 720 459, e-mail.: zavazalova@kraj-jihocesky.cz

Jindřichův Hradec dne 2. 2. 2022

Zápis č. 9

z jednání Kulturní komise Rady Jihočeského kraje, které se konalo
2. února 2022 od 10:00 hodin v Muzeu Jindřichohradecka
(MJH, ul. Štítného, 377 01 Jindřichův Hradec)

Přítomni: Ing. Štěpán Pavlík, MgA. Zuzana Benešová, Bc. Josef Vochoska, Jan Michl, Bc. Jan Novák;

Omluveni: Jindřiška Kudrlová, Ing. Jaromír Talíř, Bc. Ladislava Krejčová, Bc. Daniel Turek, Ing. Lenka Horejsková, Ing. Barbora Šiftová;

Přizváni: PhDr. Jaroslav Pikal, Mgr. František Chrastina, Ing. Jindřiška Frídová;

Návrh programu:

1. Koncepce rozvoje MJH, příspěvková organizace JČK.
2. Různé

Pan předseda přivítal všechny přítomné členy. Omlouvá se J. Kudrlová, Ing. J. Talíř, Bc. L. Krejčová, Bc. D. Turek, Ing. L. Horejsková, Ing. B. Šiftová. Přítomno 5 členů Kulturní komise Rady Jihočeského kraje (KK). Komise není usnášeníschopná. Pan předseda navrhl projednat Koncepci rozvoje MJH a hlasovat o návrhu usnesení s tím, že nepřítomní členové budou hlasovat per rollam. Všichni přítomní členové KK souhlasili.

Podklady pro jednání členové KK elektronicky obdrželi a s návrhem programu souhlasí.

K bodu 1 programu jednání

Koncepce rozvoje Muzeum Jindřichohradecka, příspěvková organizace Jihočeského kraje

Fr. Chrastina podrobně představil Muzeum Jindřichohradecka, které bylo založeno jako městské muzeum v roce 1882 a o dva roky později byla veřejnosti zpřístupněna první expozice v prostorách zámeckého archivu.

V roce 1888 byla expozice přestěhována do budovy na Zakostelecké náměstí, o čtyři roky později pak do obecního domu "Na váze" v Panské ulici. V letech 1898-1927 sídlilo muzeum v budově bývalých masných krámů, kde si expozici za necelých 30 let prohlédlo okolo 18 tisíc návštěvníků, což je přibližně čtvrtina současné roční návštěvnosti. V roce 1928 byla otevřena nová expozice muzea v renesanční budově bývalého jezuitského semináře na Balbínově náměstí, kde se muzejní expozice nacházejí doposud.

V roce 1935 získalo muzeum svůj nejatraktivnější exponát, Krýzovy jesličky. V roce 1951 se jindřichohradecké muzeum stalo okresním muzeem, kterým bylo s výjimkou let 1963-4 až do roku 2003, kdy se jeho zřizovatelem stal Jihočeský kraj. Od 80. let minulého století muzeum spravuje rozsáhlý komplex kostela sv. Jana Křtitele a bývalého minoritského kláštera ve Štítného ulici, který

prošel náročnou rekonstrukcí. V současné době jsou v areálu umístěny pracovní muzea, knihovna s badatelnou, konferenční sál, výstavní prostory a expozice. Muzeum Jindřichohradecka uchovává ve své sbírce přes 70 tisíc položek, což představuje více než 100 tisíc sbírkových předmětů mimořádné historické, umělecké a dokumentační hodnoty.

Pan ředitel MJH Pikal doplnil další informace týkající se městské a krajské části muzea, informoval o výročí 140. let vzniku MJH.

Rovněž vyzdvihl nejnavštěvovanější exponát „Křízovy jesličky“ které jsou díky své velikosti zapsány v Guinnessově knize rekordů. Jedná se o největší lidový mechanický betlém na světě. Tvůrcem betléma je jindřichohradecký punčochářský mistr Tomáš Krýza, který jej vytvářel více než šedesát let. Jesličky obsahují 1398 figurek lidí a zvířat, z nichž se 133 pohybuje. Figurky jsou vyrobeny z kaširovací hmoty a ze dřeva. Původní mechanismus, který byl zpočátku poháněn ručně, rozvádí pohyb z jediného elektromotoru. Od r. 2018 prochází Křízovy jesličky náročnou rekonstrukcí.

Dále pan ředitel představil městskou věž, kterou provozuje MJH jako vyhlídkovou a konají se na ní i různé akce. Několikrát bylo uspořádáno například troubení, stala se místem happeningu známého výtvarníka Antonína Mála, v roce 2008 byla výjimečně zpřístupněna v pozdních hodinách v rámci Festivalu muzejních nocí. Již s více než desetiletou tradicí se každoročně pořádá sportovně-zábavná soutěž o putovní pohár ředitele muzea s názvem „Běž na věž“. Věž měří 68,3 m. Návštěvník, který vystoupí po 153 schodech až nahoru, si bude město prohlížet z výšky 35,3 m.

Zajímavá expozice zvláště pro muže je „Letecká bitva nad Jindřichohradeckem“, která představuje jedno z největších leteckých střetnutí 24. 8. 1944 nad Protektorátem Čechy a Morava, kdy v jejím průběhu došlo nad územím našeho regionu a v jeho okolí k sestřelení 6 amerických čtyřmotorových bombardérů B 24 Liberator ze sestavy 15. letecké armády a nejméně čtrnácti stíhaček typu Messerschmitt Bf 109 a Focke Wulf Fw 190 německé Luftwaffe.

Fr. Chrastina přiblížil členům kulturní komise funkce muzea a s panem ředitelem se shodli na problému skladových prostor, potíže přijímat další exponáty větších rozměrů. Chybí centrální depozitář. Co se týká stavebně technického stavu, podařilo se panu řediteli za posledních 7 let dovést svislé a vodorovné konstrukce do dobrého technického stavu.

Nová koncepce – vize a výhledy na dalších 5 let

ODBORNÁ ČINNOST, PUBLIKAČNÍ, VÝSTAVNÍ A JINÁ

Odborná činnost muzea se ve všech svých aspektech bude i nadále odehrávat ve smyslu zřizovací listiny muzea a v historicky vykrystalizovaných odborných směrech. To znamená, že budou dále odborně zpracovávána nosná témata, jimiž jsou obecné dějiny jindřichohradeckého regionu, a to včetně Dačicka a Třeboňska, v tom speciálně měst Jindřichova Hradce, Dačic a Třeboně, archeologické výzkumy, Landfrasova tiskárna v Jindřichově Hradci, rakousko-uherský 75. pěší pluk, Ema Destinová, továrna šicích strojů LADA, Marie Hoppe-Teinitzerová a gobelínové dílny v Jindřichově Hradci, historická a současná umělecká tvorba v zájmových regionech a jihočeské betlemářství.

V dalším plánovacím období jsou pro muzeum důležité roky 2020, kdy uplyne 800 let od první písemné zmínky o jindřichohradeckém hradu, a 2023, ve kterém proběhne VI. ročník mezinárodní soutěžní výstavy betlemářů O nožik Tomáše Krýzy a mezinárodní odborná konference Betlémy stále živé IV. K 800. výročí hradu a zámku v Jindřichově Hradci plánuje muzeum realizovat archeologickou expozici o nejstarších dějinách Jindřichova Hradce v jezuitském semináři. Ostatní odborná činnost, především publikační a výstavní, bude probíhat ve standardním rozsahu.

Muzeum hodlá i nadále vynakládat na akviziční činnost důstojné finanční částky. Odborné zaměření sbírkotvorné činnosti nebude měněno, jihočeské betlemářství bude dále její preferovanou částí.

Muzeum plánuje další spolupráci s městem Jindřichův Hradec při provozování Domu gobelínů v Jindřichově Hradci. Rozsah spolupráce, to jest péče o expozici Život a tvorba Marie Hoppe-

Teinitzerové se zapojením 2 zaměstnanců muzea na celý úvazek, nemíní žádná z obou stran v dalším období měnit.

PLÁNOVANÉ PROJEKTY + PARTNEŘI

Jelikož všechny stavební objekty, ve kterých muzeum působí, jsou v dobrém stavebně technickém stavu, a všechny expozice byly zcela modernizovány nebo nově vytvořeny v posledních osmi letech, neplánuje muzeum žádné velké projekty. Hodlá realizovat řadu menších projektů především v oblasti restaurování sbírkových předmětů a realizace velkých kulturních akcí. Hlavními partnery budou obdobně jako v uplynulém období město Jindřichův Hradec, Jihočeský kraj a Ministerstvo kultury České republiky. Z těchto projektů je jako nejvýznamnější pro další chod muzea dokončení restaurování Krýzova betlému v letech 2020 až 2023, dokončení digitalizace moderních periodických publikací v letech 2020 až 2022, VI. roční mezinárodní betlémská soutěž O nožík Tomáše Krýzy a s tím související mezinárodní odborná konference Betlémy stále živé v roce 2023 a realizace archeologické expozice o nejstarších dějinách Jindřichova Hradce v roce 2020.

Muzeum bude připraveno zapojit se v rámci svých možností do projektované výstavby centrálního depozitáře.

MAJETEK – ROZVOJ, REKONSTRUKCE

Muzeum neplánuje v novém plánovacím období žádné velké stavební akce, poběží pouze standardní stavební údržba. Rovněž tak nákup finančně náročnějšího movitého majetku se bude realizovat v dosavadních intencích. Muzeum bude dále pokračovat v jednání s městem Jindřichův Hradec o odkoupení pozemkových parcel č. 41 a 44/2 v areálu minoritského kláštera.

Významnou součástí majetku je muzejní sbírka

INVESTICE DO BUDOUCNA – VĚTŠÍ INVESTICE

Muzeum nestojí v dohledné budoucnosti před velkými investičními úkoly. Plánované úkoly, které s sebou přinášejí i nutnost finančních investic, budou obnášet investice řádově ve statisících nebo několika málo miliónech korun. Muzeum bude schopno tyto investice financovat se zapojením svého investičního fondu a získaných grantových prostředků.

Finančně nejnáročnějšími akcemi nového plánovacího období bude dokončení restaurování Krýzova betlému v letech 2020 až 2023, vybudování archeologické expozice o nejstarších dějinách Jindřichova Hradce v roce 2020 a obnova fasád venkovních průčelí některých objektů v areálu minoritského kláštera s kostelem sv. Jana Křtitele ke konci řešeného období.

Vzhledem k tomu, že všechny objekty, ve kterých muzeum působí, jsou historické – nejstarší jsou ze 13. století a nejmladší ze 17. století, nelze ovšem zcela vyloučit nebezpečí nepředpověditelných stavebně technických havárií, na něž v rozpočtu muzea žádné rezervy nebudou.

MARKETING A EDUKAČNÍ ČINNOST

Na marketing a edukaci bude v následujícím období kladen zvýšený důraz, neboť půjde o jedny z mála možných nástrojů ke zvýšení, nebo v případě zhoršených makroekonomických podmínek, k udržení návštěvnosti. Kvalitní výstupy pro veřejnost z odborné činnosti jsou nezbytnou podmínkou, ale je nutno je „prodat“.

Na poli edukační činnosti plánuje muzeum vybudovat systém úzké přímé spolupráce se všemi základními a středními školami v jindřichohradeckém regionu. Edukační činnosti bude v nastávajícím období věnována dále značná pozornost. Školy všech stupňů jsou perspektivním zdrojem návštěvnosti. Muzeum tím navíc plní ve velmi efektivní formě jedno ze svých společenských poslání, kterým je všestranný rozvoj vzdělanosti.

PERSONÁLNÍ BILANCE

V uplynulém období vzrostl počet zaměstnanců podle přepočtených úvazků zhruba z 20 na 25. V tomto zvýšení jsou zahrnuti dva pracovníci působící podle dohody s městem Jindřichův Hradec v Domě

gobelínů a jeden pracovník přijatý do funkce muzejního edukátora. V dalším období plánuje muzeum minimální nárůst pracovních úvazků.

Žádné dotazy ani připomínky vzneseny nebyly.

Kulturní komise Rady Jihočeského kraje

bere na vědomí

Koncepci rozvoje Muzea Jindřichohradecka, příspěvkové organizace Jihočeského kraje.

Hlasování 5/0/0

Hlasování per rollam 5/0/0

Celkové hlasování:

10/0/0

Usnesení přijato v navrhovaném znění

Po hlasování o návrhu usnesení členové KK poděkovali panu řediteli PhDr. J. Pikalovi za vyčerpávající představení muzea i nové koncepce a postupně navštívili krajskou i městskou část s následujícími expozicemi:

Iluzivně anamorfní pomník Tomáše Krýzy, tvůrce největšího pohyblivého lidového betlému na světě. Tento portrét je **vytvořen** ze dvou tisíc různých artefaktů **Patrikem Proškem**.

Krýzovy jesličky

Letecká bitva nad Jindřichohradeckem

Malované ostrostřelecké terče: expozice představuje malované terče jindřichohradeckých ostrostřelců z 19. století, na nichž jsou zobrazeny výjevy z historie města, významných událostí v Evropě i z historie ostrostřeleckého sboru. Kolekci terčů doplňuje ukázka terčových zbraní ze sbírek muzea.

Landfrasova tiskárna: expozice představuje ojedinělou kolekci památek na nejvýznamnější mimopražskou tiskárnu 19. století, která působila v Jindřichově Hradci od roku 1797 až do poloviny 20. století. Zachycuje proces vzniku tištěné knihy v 19. století a konkrétní podobou jednotlivých tisků i jejich vazeb včetně osobních památek na rodinu Landfrasů.

Lékárna u „Panny Marie Ponocné“: expozice vznikla z původního zařízení historické jindřichohradecké lékárny v domě čp. 164/I na hlavním náměstí, která zde existovala již v 17. století. Souprava unikátního klasicistního lékárenského nábytku z přelomu 18. a 19. století vyniká bohatou výzdobou, jednotlivé zásuvky jsou opatřeny nejen latinskými nápisy, ale zejména malbami krajinných vedut. Vystavené lékárenské nádobí z původního interiéru lékárny doplňují starší exponáty z muzejních sbírek a kopie historických předmětů.

Síň Emy Destinnové: expozice prezentuje umělecký odkaz a životní osudy nejslavnější české pěvkyně. Ve dvou místnostech jsou kromě fotografií, dokumentů a předmětů představujících pěveckou kariéru umělkyně vystaveny také ukázky z bohatých sbírek pěvkyně včetně nábytku, hudebních nástrojů, porcelánu či kuriozit, které soustředila na zámku v nedaleké Stráži nad Nežárkou, kde žila od r. 1914 až do své smrti. Expozici doplňují zvukové ukázky pěveckého umění Emy Destinnové.

Historie vytesaná do kamene: expozice je umístěna do dvou nově zrekonstruovaných sklepních prostor Muzea Jindřichohradecka na Balbínově náměstí. Představuje bezmála čtyřicet nejzajímavější

a nejhodnotnější kamenných artefaktů ve sbírkách muzea. Vystaveny jsou jednostranné i oboustranné desky se smířčími kříži, tympanony církevních vchodů, střílny, votivní desky s českými a německými nápisy, ozdobná kostelní i domovní ostění oken a dveří, závaží, kostelní pokladnička, náhrobky a jejich části, novogotické kříže a další. Expozice, u vybrané části exponátů doplněná o popisky v brailově písmu, představuje umění kameníků od 14. do 19. století. Unikátními jsou tympanon z 2. poloviny 14. století, představující anděly vytahující hřeby z rukou Krista na kříži, a kruhový svícen z 15. století tzv. „Schalenstein“ se čtyřmi otvory, který patří mezi pouze dva známé exponáty svého druhu v České republice.

Kostel sv. Jana Křtitele: kostel sv. Jana Křtitele patří k nejhodnotnějším stavebním památkám jižních Čech. Gotický kostel vznikl postupně od 3. čtvrtiny 13. století, kaple sv. Mikuláše je označována za perlu vrcholné gotiky v jižních Čechách. Bohatá výzdoba kostela se řadí k nejvýznamnějším projevům českého nástěnného malířství poloviny 14. století. V interiéru kostela se nacházejí cenné raně barokní oltáře, renesanční a barokní lavice, kazatelna se sochou sv. Jana Křtitele a řada náhrobků. Nej kvalitnějším je pozdně gotický náhrobek Magdaleny z Gleichenu.

Minoritský klášter, jehož počátky sahají do 14. století, se nachází při severní straně kostela. Jeho nejhodnotnější částí je východní strana křížové chodby a tzv. Soukenická kaple, původně kapitulní síň, sklenutá na středový sloup. Stavební úpravy ostatních částí ambitu probíhaly do konce 15. století, z této doby pocházejí nejstarší nástěnné malby. Od 2. poloviny 16. století sloužila budova kláštera, k níž byly přistavěny dva velkolepé renesanční sály, jako špitál.

Různé

Jednání bylo ukončeno ve 14:00 hod.

Další jednání kulturní komise se bude konat dne 2. března 2022 v DON Tábor.

Zapsala: Bc. Zuzana Zavázalová

Ověřovatel: Ing. Štěpán Pavlík